

SZENTEGYHÁZI HÍRLAP

II ÉVF. 1. SZÁM
1993. január

A GYERMEKFILHARMÓNIA ALAPÍTVÁNY LAPJA
MEGJELENIK HAVONTA

A hosszú téli estéken, amikor egyre többen mere-
dünk rendíthetetlen buzgalommal a képernyőre,
talán nem feledkezünk el arról, hogy másként is
lehet múlatni az időt, így, farsang idején. A vízke-
resztől hamvazószerdáig terjedő időszak — a far-
sang — igencsak gazdag jelesnapi szokásokbar,
sokféle szokás, népi játék eredete fűződik ezekhez
a napokhoz.

Honnan ered a farsang? Maga a szó bajor osztrák
eredetű. Magyar területen a XVI. századból szár-
maznak az első leírások, amelyek a farsangra utal-
nak. A farsangi ünnepekorról történeti adataink több-
bet árulnak el, mint más népszokásokról, itt
ugyanis egyházi és világi hatóságok egy vélemé-
nyen voltak: a farsang rendbontással, lármázással
jár, tehát a „rossz, tiltandó szokások” közé tartozik.
Ennek ellenére a farsangi szokásokat a mai napig
sokféle változatlan kedvvel őrzik. A farsang leg-
kedveltebb mozzanata a jelmezes-álarcos alakos-
kodás. A maskarázásban az ember játékos kedve, ősi
vágya nyilvánul meg: másnak lenni, mint ami va-
gyok, vagy legalább eljátszani, hogy más vagyok.

A XV. század óta szólnak adatok a férfi-női ruha-
cseréről, álarcviselesről, az állat-alakoskodásról. A
királyi udvartól a kis falvakig mindenhol farsang-
oltak. Mátyás udvarának is kedvelt szórakozása
volt a farsangi álarcviseles. A XVI-XVII. században
falu, város és a királyi udvar egyaránt álarcot öltött
farsangkor, és úgy szórakozott. A tréfás jelenetek, az
álarcos felvonulások mellett farsangkor a leggyako-
ribb a mulatság a jókedv. Ekkor jut leginkább idő a
jóízű beszélgetésekre, az asszonyoknak a szövésre-
fonásra.

Arra voltam kíváncsi, mit őriz ebből a szokás-
rendből a mai Szentegyháza. A következőket tud-
tam meg:

„Nagymama, mikor kissebbségek voltunk, mesélt és
most is közbe elmeséli, hogy ezelőtt farsangkor a
csűrökben bált rendeztek és fonót, amikor egy-két
fiatal bohócnak öltözve mulattatta őket. Más fiata-
lok pedig szintén álarcba öltözve házról házra jár-
tak és verset szavaltak vagy énekeltek. Most is
szokásban van, hogy fonóba mennek az asszonyok
a farsang idején, de nem öltözik senki bohócnak,
hogy mulattassa őket, hanem ők maguk között
pletykálnak.

Húshagyó kedd előtti napokon az ördögbete-
hem szereplői járnak az úton, ijeszgetnek vagy
bemennek házakhoz egy nagy kosárral, abban szem-
tét és kiürítik az ajtó elé. Ahol zárva találják a
kaput, kiveszik azt a sarkából. Gyermekek
is szoktak felöltözni maszkurának, de ők
szelídebbek, mint a nagyok.

En a farsangi időszakot egy vidám idő-
szaknak érzem, mert az esték sokkal hang-
ulatatosabbak, mint máskor, és ezzel együtt
az emberek is.”

(Simó Imre IX. osztályos diák)

„En csak az iskolai karneválokon szok-
tam részt venni, mert nálunk itt városban nem
maradt meg ez a szokás annyira, mint falun.”

(Miklós Károly IX. osztályos diák)

„...a faluban fennmaradt a fonóbajjárás,
ahová öregek, fiatalok, asszonyok és embe-
rek mennek, a lányok kötnek és a férfiak
mulatnak, régi nótákat énekelnek. Ilyenkor
ahová el szoktak menni, a háziasszony te-
rebuzát főz vagy pánkót süt, hogy a vendé-
gek jól érezzék magukat. A fiatalok elmen-

Farsang van

nek bállokba és ott mulatnak vasárnap esténként. Az
öregemberek elmagyarázzák, hogy milyen is volt,
mikor fiatalok voltak, a fiatalok meghallgassák...”

(Dániel Krisztina II.B szakiskolás)

„Amikor farsang van, akkor egy pár ember
összegyűl, elmennek valamelyik házhoz, mulat-
nak, viccelődnek, az asszonyok kukoricát foszta-
nak, kötnek, fonnak. Fel szoktak öltözni maszkurá-
nak, járnak házról házra, ahová bemennek, ott az
udvaron eldugnak ilyen-olyant. Ha valamelyik
kaput bezárják, akkor a kisebb kaput leveszik a
helyéről és valahová eldugják, a kapu kulcsát elha-
jítsák. Farsangkor az emberek ilyen vicces dolgok-
kal foglalkoznak.

A farsang nálunk, Szentegyházán egy farsangi
temetéssel ér véget. A neve „ördögbetelem”. Far-
sangi idő alatt tanulják be és húshagyó kedden este
adják nyilvánosság elé. A betlehemet olyan helyt
tanulják be, ahol nem zavarnak senkit. Ezt a betle-
hemet nagyapáink hagyták hátra és mint népha-
gyományt őrzik évről évre tovább. A betlehemet
egy idős betanító, egy dúsgazdag család, egy jó pár
gazdag, egy angyal és egy lázár, négy ördög és az
öltöztető. Az egész betlehem férfiből tevődik össze,
kivéve az öltöztető nő. Húshagyó kedden szekérre
ülnek és úgy róják a falu hosszát-szélét énekelve az
ördögök viselkedésével. A szekéren csak a megfelelő
énekeket énekelik el; az egész betlehemet az ördögök
teszik nevetetővé, de nagyon tanulságos betlehem.
(...)este a művelődési házban adják elő, zsúfolásig
telik a terem. A betlehem végén bál következik. Így
temessük el mi Szentegyházán a farsangot.”

(Lőrincz Gellérd II.B szakiskolás diák)

„Hallottam tat mtól, hogy ők még olyant is csi-
náltak, hogy elmentek bé egyik házhoz éjjel, a paj-
tából bevezették a csűrbe és felhúzták a hiba. Másik
helyt az ember akart menni az erdőbe és megtud-
ták, elmentek oda és medvebőrrel megkenték a
rúdat. És mikor reggel ment a gazda, hogy fogja be
a lovakat, akkor nem tudta odavezetni a rúdhoz,
mert érezték a szagot a lovak. Osztán még olyant is
csináltak, hogy a sípot bédugták ronggyal és a
sípont nem tudott kimenni, és teli lett a ház füsttel.”

(Pál László, II.B szakiskolás diák)

„A mi falunkban már régi szokás a farsang. Még
most is vannak maradványok a farsangból. Egy
olyan napra emlékszem, amelyen láttam az álarcos
embereket. Fel voltak vagy tízen ülve egy szeké-
ren, volt rajta kilenc ördögmaszkos és egy halál. Nagy
gyorsan vágattak felfelé, és éppen megálltak, mire
én odaértem. Mert ott megállnak, ahol a nép ki-
gyűl, a szomszédság. En elfigyeltem, hogy mit
csinálnak. Először leszökött a halál egy kaszával,
és a nép közül kivette a legszebb leányt, és hívta
az ördögöket, hogy rakják föl a szekérre. Az ör-
dögök vasvillával voltak, elkapták a leányt és fel
a szekérre, és így ment ez tovább a falun hosszan,
és végül, mikor mindegyiknek párja volt, elmen-
tek este a farsangi bálba. De még sok más hagyó-
mány van, kinek milyen ötlete jön, olyannak öl-
tözik, pl. cigány, ördög, halál, és ezek egy liter
borral ellátogatnak rokonokhoz, szomszédok-
hoz. En úgy érzem ez a farsang egy örömet keltő
időszak.”

(Sándor Zsolt I.éves szakiskolás diák)

„A farsangkor az a szokás, hogy összeülnek és
mulatnak. A farsangra kürtfőskalácsot és pánkót
szoktak sütni az asszonyok. (...) a fiatalok egyik a
másikat megvicceli, felöltöznek cigányoknak és
házról házra járnak. Közben az egyik helyt a kaput
akasszák le kifele menet, máshol a szánt teszik az
ajtó elé, összekötik a két kapusast kötővel, és
amikor a gazda ki akar menni, megbotlik és elesik.
Közben, ahogy járkálnak, kéregetnek, teszik, mintha
cigányok volnának. De csak este szokták csinálni,
hogy ne ismerjék fel, ki az álarcos.”

(Fülei Csaba I. éves diák)

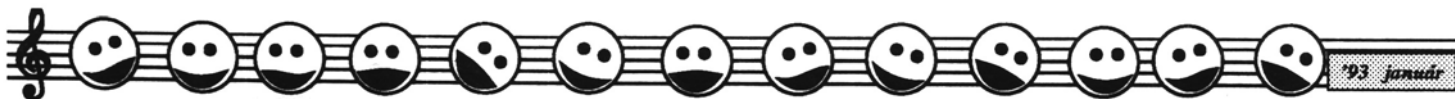
„A farsang egy régi (...) szokás. Vízkeresztől a
böjt kezdetéig tart. Az emberek elmennek barátok-
hoz, komákhoz, összeülnek, beszélgetnek, mula-
toznak ilyenkor. Vannak olyan szokások, hogy fel-
öltöznek különböző figuráknak és mennek házról
házra énekelve. A házaknál térszával és borral fo-
gadják. Ilyenkor az emberek felszabadultan érzik
magukat, jókedvűen mulatoznak, mert ez az idő
alatt nincsenek elfoglalva semmi munkálattal.
Ilyenkor a legények is szoktak leányokhoz menni.
Van olyan szokás, hogy ha a legény a leányos
háznál nem parázssal gyűjtja meg a szivarát, ha-
nem gyufával, akkor azt mondják, hogy ehhez a
legényhez ne menj, mert nem tud spórolni. Men-
nek szomszédokba és megijesztik az ott lakókat.
Visznek bort, pálinkát és ott mulatoznak. Ördög-
nek, halálnak, cigányoknak és még sok
mindennek szoktak öltözni.

En úgy gondolom, hogy a farsang egy
olyan időszak, amelyen az ember feltalál-
ja magát, kikapcsolódik és semmi egyéb
rosszra nem gondolva mulat.”

(Simó Csaba I.éves szakiskolás diák)

Azt hiszem ezek a mondatok is bizo-
nyítják, hogy Szentegyházán is él az
egészséges jókedv. A természetes élet-
öröm teszi, teheti elviselhetővé a minden-
napori rohanás, a gondok terheit. Amíg az
emberek tudnak játszani, egymás jóked-
vében osztozni, a magukét mások jóked-
vével összekapcsolni, amíg él a jókedv,
addig az élet mindenki számára elérhető
ajándékait kínálja.

Nagy Eszter

Kedves Filharmónia!

Üdvözlök minden kicsi és nagy filharmóniatagot, hallgatókat mindig vezetőtökre! Mivel közeledik a karácsony, egyre többet gondolok a zenekarra.

Kívánom, hogy nagyon sok helyen melengessétek az oly nagyon gonderhelt emberek szívét „meny-nyet” karácsonyi dalaitokkal!

Ha nem találkozánk, kívánok mindenkinek boldog karácsonyt!

Üdvözlétek: Szűcs Enikő,

egy volt (?) filharmóniatag.

Decemberi ünnepek

A Gyermekfilharmónia „Karácsonyi hangverseny” öt ízben csendült fel különböző színpadokon, öt ízben színesítette meg a nézők arcát a gyertyafényben pompázó gyermeksereg.

Első koncertünk december 15-én Csíkszeredában volt, többnyire gyermeknézők előtt. A vidám hangulatú előadást „nyilvános főpróbának” szántuk a bukaresti turnénk elé, utoljára összehangolni, gyakorolni a 21 műből álló koncert anyagát a nagy erőpróba — a fővárosi bemutatkozás — előtt.

A bukaresti körúttal sok szülő nem értett egyet, a gyermekek biztonságát féltve, több mint 25 kórus és zenekari tagot nem engedtek el otthonról. Szorongva indultam én is. A rémtörténetek a TV-meséktől megijedt szülők félelme szerencsére alaplatannak bizonyult: határozatlanul kedves emberek ismertünk meg. Öllerer Ági és Pufulete igazgató úr ragyogóan megszervezte fogadtatásunkat, kétnapos otlétünket. Kellemes csalódásunkért hála és köszönet az Ady Líceum tanári karának!

17-i koncertünket az iráni TV vette fel.

Iskolánk (1.sz. Mártonffy J.) VIII.B osztályos filharmonistái így látták turnénkat:

„A legszebb decemberi napjaim a bukaresti kirándulás voltak. 1992 december 16-án, szerdán indultunk Bukarestbe, reggel nyolc óra után.”

T.M.

„Több helyen is megálltunk, vásároltunk. Nagyon szépek voltak a tájak, amint a köd felszállt a hegycsúcsokra...”

S.M.

„Egy helyt megálltunk, ahol banántot és édes-séget árultak. A kicsik ott bevásároltak édességből. A buszba, ott volt hányás! A kicsik a szájukhoz tartották a pungát (zacskót) és úgy aludtak. Mikor az autóbust a rossz út rázta, mind hánytak. Nagy baj után megérkeztünk Bukarestbe...”

M.Gy.

„Elmentünk az Otopeni és a Băneasa repülőterek mellett is. Bukarestben Sebestyén István várt. Elvezetett az Ady Endre iskolához, ott osztották szét a gyermekeket.”

A.A.

„Az elszállásolás úgy ment, hogy ki ahány gyermeket akart, annyit vitt el, csak fel kellett iratkozni. Megmondták a másnapi programot, és máris vihettek a szülőkhöz!”

T.M.

„Másnap a csoporttal elmentünk a parlament-házhoz, elvöltünk az állatmúzeumba is...”

S.M.

„Ott mindenféle állattal találkoztunk. Nagy múzeum volt, már a végére nagyon elfáradtunk.”

D.M.

„A koncertünk a Petőfi-házban volt. Elég telt házzal fogadtak. Koncertünk előtt Farkas Angyalka (III.hegedűs) megkérte a tanár urat, hogy mindig

Karácsonyi koncert Bukarestben

Végre eljutottunk a hazai fővárosba is!

Élményekből most sem volt hiány. Már Csíkszereda felé: Né róka! — kiáltott fel a tanár úr, és az Ikarus utasai megbámulhatták ravaszkomát egérfogás közben. Utazásunkat gyönyörű, napos idő kísérte mindvégig, menet is, jövet is — így megcsodálhattuk a Kárpátok hófedte csúcsait. A vidám hangulat sem maradt el — jókedvű énekléstől volt hangos az Ikarus, a tanár úr brácsázott, jómagam furulyáztam.

Késő délután érkeztünk a bukaresti Ady Líceum elé. Itt igazi meleg fogadtatásban részesültünk. Már vártak a fogadósülők, diákok és hamarosan mindenki szálláshelyre talált. Jónéhány később érkezett szülő kesereggett, hogy neki már nem jutott gyermek.

Másnap délelőtt egy kis városnézésre került sor. Láthattuk, hogy a múlt rendszer esztelen építkezései mennyire elcsúfították a fővárost.

— Jó napot kívánok! — köszönt ránk egy katona a Parlament előtti sétálgatás közben, kellemes meglepetésünkre. Elmondta, hogy több magyar katona is van a Parlament őrségében. Rövid beszélgetésünk után, könnyű bakaságot kívánva elbúcsúztunk a szentgyörgyi fiútól. Aztán megnéztük a Mitropolia Română-t, a legnagyobb hazai ortodox templomot. Belsejének a félhomály, az ikonok, érdekes falfestmények és díszítések misztikus jelleget kölcsönöztek. Utána elmentünk a G. Antipa természettudományi múzeumba és megcsodáltuk gazdag állatgyűjteményét, óriási mammutcsontvázait.

Du. 5-től tartottuk a Karácsonyi Hangversenyt a Petőfi-házban. A kb. 200 főnyi közönség kitett magáért: lelkesen tapsolták meg, — sőt vissza is — műsorunkat.

Jó hangulatú, szép koncert volt.

Pénteken, 18-án reggel elbúcsúztunk kedves bukaresti vendéglátóinktól és elindultunk Csíkszék közelmérsé. A második koncertet ugyanis a kozmási kultúrotthonban tartottuk este fél 7-től, a mise után. Előtte azonban Kádár Levente iskolaigazgató megkoszorúzta Mártonffy János plébános sírját, aki városunk szülötte, és a volt 1-es számú ált. iskola az ő nevét viseli.

Koncert után az iskolaalapító sírja felett elénekeltük az „Eljöttünk mind, zengjen az ének” kezdetű szép kánont.

A helyi plébános meleg köszönő szavai még a fülemben csengtek, amikor elindultunk. Azt hiszem, minden filharmonistának ez a véleménye: Rövid, de szép turné volt!

Lőrincz András

mondja meg a következő szám címét, mert Csíkban nem tudta soha, mi következik. Valaki ledöntött egy kottatartót a színpadról, ami Szűcs Árpai koncertmesterünket szinte föbeverte.

A koncert így is elég jól sikerült. Másnap indultunk hazafelé.”

A.A.

„A társaság olyan beteg volt, mintha egy gyermekkorházat vinne az autóbusz. Mikor a tanár úr megtudta, milyen rettenetes hányás van a Fiat autóbuszban, egy hegedűvel és egy klarinétal általálított. Ott is volt még hegedű és egy gyönyörű macskakonzertet rendeztünk. Így elaludt az apróság, ébredés után minden rendben volt.”

F.Cs.

„Hazafelé már nem kínlódtunk annyit, mert sokat énekelünk és kacagunk, ugyanis Gyöngyi sok éneket költött.”

M.I.

„Csíkközelmérsé megismerkedtünk egy gyerekkel, bizonyos Dudukával, ő énekel nekünk. Ott is jól sikerült a koncert.”

A.A.

„Hazafelé muzsikáltunk és énekelünk. Sok éneket énekelünk. Úgy érkezünk meg, hogy mikor kinyílt a busz ajtaja, kiesett két szék.”

M.Gy.

A bukaresti bevételünket, 10.800 lejt az Ady Líceumnak adományoztuk az emlékezetes tavalyi hercehurca alkalmával megrongálódott ajtó, záruk javítására.

A csíkközelmérsé hangverseny bevételét (5600 lejt) felajánlottuk a plébániának Mártonffy János plébános sírjának rendbetartására.

A hazatérésünket vidám, harsány előadással ünnepeltük meg a Művelődési Házban december 21-én este. Az évet egy csökkentett létszámú együttes koncertje zárta, december 26-án a moziateremben. A színpad elé ültetett zenekar meghitt közelségbe került a hallgatósággal. Az alig 90 fős összlétszám oka a betegség volt: aki nem lett himlős, azt a -20 fokok hidegek csípték náthásra! A finomabb hangvételű műveknek jót tett a kis létszám.

Előadásaink jegyárúsítás nélkül történtek, hangszerjavítási alapra adakozhattak a kedves hallgatók. Teremtérem sehol sem fizettünk, csak itthon, Nagyfaluban 5000 lejt.

Soha nem felejtjük el Matei Vinilă mérnök CONIMPEX COMPANY SRL cég 60 flakon Coca Cola ajándékát, aminek az értékét 20.000-25.000 lejre saccoltuk. (Itt dolgozik Sebestyén Istvánka volt hegedűsünk.) Külön öröm számomra, hogy nevezett cég szívesen támogatná, szponzorizálná együttesünket. Előre is köszönet!

Haáz Sándor

„Szeretnénk, ha ez a kapcsolat tartós maradna”

A Gyermekfilharmónia turnéin lassan tíz éve vagyok kísérő. Ez idő alatt mindig a „fel-nőtnek, a kísérőnek” járó megkülönböztető tiszteletben volt részem, így is szállásoltak el.

Ezért tűnt meglepőnek, furcsának, hogy decemberi (bukaresti) turnénk során, várva, hogy a tömeg megrohamozza és „elragadja” a filharmonistákat, előttem is megállt egy idősebb hölgy és megkérdezte:

— S te kislány, téged már valaki kiválasztott?

Nagyon zavarba jöttem. Nemcsak azért, mert a „kislánynak” is 15 éves nagylánya van, hanem mert a néni már szorongatta a Szeles Évike kezét, volt már „gyermeke”.

Végül is Évikevel együtt Masoni Magda vendégei voltunk. Magdi néni volt az egyik lelkes szervezője egész turnénknak, s ott volt és van Bukarestben minden alkalommal, amikor kultúráról, magyarságról van szó.

Köszönjük Évikevel együtt azt a fogadtatást, azokat az élményeket, amelyeket a röpke hét nap alatt szereztünk; várjuk látogatását, szeretnénk, ha ez a kapcsolat tartós maradna.

Demeter Ibolya

Egy az Isten

Az egy Isten dicsőségére és az unitárius hívek öröme új egyházközség alakult Szentegyházán. A gyülekezet élén a torockói születésű Bartha Alpár unitárius lelkes áll. Gyülekezetünk 500 tagot számlál a homoródfürdői és a kápolnásfalvi szórványhívekkel együtt. Híveink 45-50 éve élnek itt a vasüzem körül, mivel a gyár biztosította számukra a megélhetést hosszú időn át. Nagyobb része a híveinknek a két Homoród, a Nyikó és a Nyárad men-téről származik.

Korábban mint szórványgyülekezetet, később mint leányegyházközséget tartották nyilván. A '89-es események után kezdtünk kibontakozni. 1992 november 17-én tartott zsinaton, Magyarsáron önálló egyházközséggé nyilvánították a szentegyházi unitárius leányegyházközséget.

Az unitárius vallás 400 éves történelmi múltra tekint vissza. A sokszínű vallás hasonlít egy szép virágos réthez. Isten azért áldotta meg mezeinket szebbnél szebb színes virággal, hogy az ember gyönyörködhessen benne. A sokféle vallásfelekezetek is Isten gyönyörűségére jöttek létre.

Szeretnénk, ha itt, a Hargita alján befogadnának és megértenének minket, hogy egy emberként dicsőítsük Istenünket.

Jézus tanításait követve lelkünkbe nemmes érzésekkel szeressük és tiszteljük egymást, éljünk békeességben! Szoros összetartással tudjuk megőrizni anyanyelvünket, hitünket és magyarságunkat.

Szász Vilma

Szeretettel köszönti Szentegyházán egyházközségüket és Bartha Alpár lelkész: a szerkesztőség.

Aki mer, az...

Veres Ferenc! 33 éves, Budapestről érkezett több mint egymillió forint tőkével. Lászatok csodát: nem kocsmát nyitott, hanem hangyaszorgalommal egy PÉKSÉGET épített Lövétébányán egy elhagyott bányászati épületben. A megnyitás előtt 2-3 héttel beszélgettünk a frissen festett, ragyogó pékműhelyben.

— Hogy csöppentél épp ide?

— Hargita megyéből nagyon sokan dolgoznak Magyarországon. Egyed Jóska és Zoli nálam dolgoztak. Összebarátkoztunk. Én éppen lehetőséget kerestem egy komoly befektetésre, ami folyamatosan termel. Eddig szezonszakmában dolgoztam. Magyarországon nagy a versengés, eléggé betáblázták már, kimerítették a kisvállalkozói lehetőségeket. Idelátogatva észrevettem, ez a vidék fehér folt az egyéni kezdeményezések területén. A kenyérsorok láttán döntöttem el: pékséget építek.

— Voltak-e nehézségeid?

— Hajaj... Az épület és terület megszerzéséért valóságos háborút vívtam a bürokráciával. Ez nagy késést jelentett a munkálatok elkezdésében. Nyár elején kellett volna az omladozó épület átépítését megkezdünk, de csak őszire sikerült. Most épp végzünk! Szerencsére a Tanács (Szentegyházán) sokat segített, mindvégig támogattott.

— Ki építette a kemencét?

— Egy nagybányai román cég vállalta nagyon olcsón még augusztusban. Hárommillió lejbe került, ma már 6 millió alatt nem úsznám meg. Olajjal vagy fával fogjuk üzemeltetni. Mivel új a kemence, óvatosan kezdünk dolgozni, nehogy szétégjen. Később napi 2000 kenyér lesz a kapacitása. Egykilós fehérkenyerek sütését terveztük kb. 105 lejes áron. Persze, az ár majd változik a búza árának függvényében.

— Honnan szerzed be?

— Búzaként hozom Nagybányáról 60 lejes áron. Fenyéden őrletünk.

— Hány ember fog dolgozni?

— Eleinte 4-5 pék egy műszakban. Velük kísérletezzük ki a jó minőséget. Ha emeljük a termelést, veszünk fel szakképzetleneket, így az előbbiek csoportvezetők, mesterek lesznek. 10-15 munkás lesz az ideális létszám. A tesztadagasztás géppel megy.

— Saját gépkocsipark?

— Egyelőre egy Lada Niva utánfutóval. Majd Volkswagen mikrobuszt vagy kisteherautót hozok be. Futószalag kellene a műhelybe, amit nem kapok sehol. Az ablakon árulunk, itt adjuk ki a ládákat is a szállítóknak. Szentegyházán is árusítunk, főleg a magánüzletekben. Már sok érdeklődő jött.

— Fizetés?

— Csakis készpénzben. A nagybani megrendelők csekk és bankszámlái egyelőre megbízhatatlanok számomra. Nincs időm a pénzkiváltás után szaladgálni. Én nagyon szeretem a készpénzt!

— A felső pékség nem konkurencia?

— De igen. Nekem nagyon fontos, hogy mind megvegyék az árut. Ha kell, már reggel 5-kor nyitok! Kiflink is lesz, amit az iskolákhoz hordunk ki. Mindenesetre sok ponton szeretnénk árulni és fennakadás nélkül. Így biztos, hogy mind elfogy a kenyérem.

— Otthon is „kenyeres” voltál?

— Nem.

— Honnan ismered a szakmát?

— Sehonnan. Az a pékek dolga. Én textilgyéző vagyok, otthon filmnyomó voltam. A munkálatok folyamán viszont sokat tanultam.

— Ide fogsz költözni?

— Nem. Szeretném rábízni az üzletet a társaimra. A részemet átutalják valutában Budapestre. De őszintén szólva, a bankokban kevésbé bízom, mint az udvarhelyi cigányokban.

Lejegyezte: Haáz Sándor

Nyugdíjas sarok

Először is nyugalommal teli boldog új évet kívánunk minden nyugdíjas olvasónknak! Másodsor: engedjék meg, hogy bocsánatot kérjek a decemberi Hírlapba becsúszott mondatomért első sorban Máthé igazgató úrtól.

Dehogy akartunk rosszat mondani városkánk legfényesebb eseményéről! Sőt, méltatás képpen említettük a szoboravatást, kapcsolva csekélyke kérésünkkel: a Nyugdíjas Klub...

Még egyszer elnézést kérek, ha valaki félreértette szándékomat!

A következő lapszámunkban portrészorozatot indítunk nyugdíjasainkról, szót adva sokat megért öregeinknek.

Bodó Gáspár

Téli tájkép

Bodó Levente

SZENTEGYHÁZI HÍRLAP

ZSEBNAPTÁR

az

1993 ÉVRE

**Boldog Új Évet
Kíván a
Gyermekfilharmónia**

Téli cserkész tábor a kiruji iskolánál

A szentgyházi cserkészcsapat Barabás Lajos vezetésével téli természetismeretre indult, 21 résztvevővel. Ezúttal olyan dolgokat tanultak meg többek között, ami csak télen lehetséges. Pl. a jelkékelés és az ezzel járó mentési munkálatok. Ezenkívül fakivágás, leeresztés, feldarabolás, tűzgyújtás és főzés. Ezeket a munkálatokat órónként szerveztük meg.

Háromnapos programunk része volt a hóban való járás egyenes területen és hegyoldalon. Közben játék és játék. A fő cél az elmélet átvitele a teljes gyakorlatba.

Szabadon szervezték meg napjaikat, tanulva szórakoztak, szórakozva tanultak.

Cserkészvallomások:

Stélik Levente: Nekem a táborozás nagyon jól telt. Az utolsó nap annyit énekeltünk, hogy másnap nem tudunk beszélni. Sok mindennel foglalkoztunk: fát vágunk, vizet hordtunk, és még más hasznos dolgot cselekedtünk.

Az ifjúságnak azt ajánlom, csapjon fel cserkésznek!

L.Zs.: Nagyon jól telt, jobb volt, mint a nagy tábor. Órszűk, összeszokott, látszik, hogy már tapasztalatunk van.

Bak Sára rajza

Sárközi Zsuzsa

„Az öregek még mindig jobbak!” (de nem minden alkalommal)

Talán kevesen tudják, hogy városunkban közel 50 éve majdnem megszakítás nélkül létezik egy röplabdacsapat.

Itt ne gondoljon senki A vagy B ligás szintre, de merem állítani, hogy országos szinten sem találunk egy ilyen lelkes sportszerető gárdát, mint a miénk. A röplabdázók 40%-a 50 év feletti (ezt tartom egyedi esetnek), de sikerül a huszonevesekkel is megszerettetni ezt a – távolról oly könnyűnek tűnő – sportágat. A csapat átlagéletkorát ki sem számítottam, de a legfiatalabb 15 éves, míg a legkorosabb 58 éves.

Több mint két csapatra való fiatal és nem fiatal látogatja minden szerdán, este 19 órától a helyi líceum tornatermében.

Korhatártól függetlenül bárkit szívesen fogadunk!

Tankó Gábor

Fekete sarok

— Történt-e a karácsonyi és az újévi ünnepek alkalmával rendbontás, kihágás Szentgyházán?

— Nem történt semmi különös. Ennek nagyon örülünk. Köszönjük a lakoságnak, hogy fegyelmelmenten, civilizáltan mulatott, ünnepelt.

Kívánok nekik nevemben és a rendőreink nevében békés új esztendőt!

Az új év első hetét, sajnos, egy halálos baleset árnyékolta be: január 3-án du. hat órakor György József szentgyházi lakost (Hársfa u. 1.) a Főúton, a 104-es kilométerkönel szabályosan, gyalog közlekedve, elgázolta Bálint László csikszeredai lakos. A 2-HR-8405 rendszámú OLTCIT gépkocsi vezetője technikai okok miatt nem észlelte a sötétben szembejövő öregot és elütötte. György József súlyos sérülések következtében a mentőautóban lelta halálát. Az ügy kivizsgálás alatt van, a sofőr vállalja a felelősséget.

Január 7-8-án éjjel 2 óra 45 perckor Molnár András kápolnási lakos pajtájában tűz ütött ki, amelyet egy nem megfelelő helyre szerelt villanykörte okozott. A helyi és az udvarhelyi tűzoltó egységek délelőtt 11 órakor fejezték be az oltást. Sajnos, a tűz nem kímélte Both János szomszéd pajtáját sem. A sok drága széna elégett, jószágban nem esett kár. Javasolom, hogy a villanyvezetékeket, világítótesteket csak megfelelő helyre, szakemberek segítségével szereljék, utasítás szerint használják!

A közlekedés szempontjából óvatosságra intjük a vezetőket: ha világítás vagy más technikai probléma merül fel, inkább ne járjanak gépkocsijukkal.

A gyalogosoknak, szekereseknek, a főút mentén vagy más forgalmas úton sötétben javasoljuk az elemilámpa, vagy macskaszem használatát.

Lt. Csíki Ludovic, rendőrpárancsnok

KÖZLEMÉNYEK

1. — Balatonboglári barátaink kedves ajándékokkal lepték meg a Filharmóniát és a felső plébániát: az utóbbi egy kitűnő XEROX (fénymásológép) boldog tulajdonosa, nekünk pedig harminchat használtruhacsomagot nyújtott át Vadász Gábor a gyulai határátlépőnél. Értékesítésükből származó bevételünket a Városi Dalegylet tavaszi koncert körútja javára fordítjuk. Alapítványunk ezúton mond köszönetet testvérvárosi jótévedőinek.

2. — Budapestről dr. Kollár Gábor, a Filharmónia lelkes pártfogója, a Kertészeti Egyetem tanáraként egy kiselejtezett írásvevítőgépen kívül 400 párnahuzatot is adományozott a Múzeum Szálló számára. Ezekből juttatunk a líceum bentlakásának és a helyi napközinek, és a kórház gyermekosztályának is!

3. — A vashámor tavasszal folytatódó javításaira hatalmas pénzösszegekre lesz szükség. A lakosságot nem szeretnénk újabb kéregetéssel nyomorítani. A laj javításához külföldi befektetőkre számítunk. A győri vagongyár igazgatóságához fordultunk egy pontos dokumentációval és kéréssel.

Reménykedve várjuk válaszukat.

4. — A Vashámor ablakait már készíti Molnár András asztalos a Tanács megbízására. A tetőjavítást tavasszal folytatjuk. Szomorú, hogy a rendbetett tető csonkítását máris megkezdte valaki: hét cserép hiányzik!

Száradjon le a keze!

5. — A Tanács 200.000 lejes javítást végzett a múlt év végén. A Művelődési Ház három csempekályháját építették újra (kicsivel kisebb méretben) és a félig tönkrement WC lapos tetejét fedték be bádoggal. A munkálatokra Tordai Árpád kérésére került sor.

6. — A gyermekkórus négy tagjától megróvásképpen bevontuk Filharmónia-jelvényüket iskolából való lógásuk miatt. Az elkövetkezőkben visszaszerezhetik például magaviseletükkel!

7. — Decembéri lapszámunkban súlyos hibát követtünk el: olyan írás került be az újságba, aminek nem volt aláírója — nevét nem merete vállalni. Mivel a cikkel kapcsolatban semmilyen írásbeli észrevétel nem érkezett a szerkesztőségbe, magyarázkodás helyett csak ennyi: ilyen többet nem fordul elő!

8. — A nagyfalusi Lőrincz Jula néni csodálatos virágos saroktékát adományozott a Múzeum számára, a vele szembeni házból pedig egy tálast kaptunk. Tapalaga Lajosék Kápolnásról tulipános kanapéval, Lőrincz Margit és Simó Ibolya pedig négy tollpárnával gazdagították a szálló felszerelését. Isten éltesse őket jócselekedetükért!

9. — Örömhír: megjavították a telefonvonalakat. Immár, fentről a faluból is lehet „beleszólásunk”!

10. — Lapunk az Infopress Rt támogatásával jelenik meg. Köszönjük!

11. — A beküldött kitűnő cikkek helyszűke miatt csak a februárban megjelenő számunkba kerülnek be. Elnézést kérünk és türelmet.

12. — Villamos forgógépek felújítását, motortekercselést és automata mosógép javítását vállalja a Szabad kisipari javítóműhely. Hívásra háztartási gépek vásárlásánál hasznos szaktanáccsal szolgálunk! Hársfa utca 15/16 sz. garázs, Szentgyháza

13. — Január 24-én, szerdán este 6 órától alapítványi gyűlés lesz a Művelődési Ház emeletén levő zeneteremben. Autóbuszainkról, Vashámorról, Hírlapunkról esik majd szó, szívesen látunk érdeklődőket is.

14. — Buszjárat indul Lövete-Budapest útvonalon. Minden csütörtök de 9 órakor. Visszafelé pedig szombaton reggel 7 órakor a Keleti pu-tól. Odautazás ára jegyelvétellel 3000 lej.

15. — 1993-tól megváltoztak az eddig használt illetek és adók. Az erre vonatkozó tanácsi határozat ki van függesztve a városi hirdetőtáblára.

16. — Februári lapunkban a gázvezetés ügyes-bajos dolgait is boncolgatjuk.

LOGIKA

A decemberi számban megjelent logikai feladatba szeretnék benevezni. A nevem Szikszai Gyöngyvér. Cím: Györgypál utca 717. szám, Lővéte.

A kérdésre a lehetséges válaszaim a következők:

1. Vakok voltak
 2. rövidlátók
 3. távollátók
 4. kancsik
 5. a cső nem volt egyenes, görbe
 6. fejükkel eldugják a cső végét
 7. a cső hosszú
 8. a cső vékony
 9. anyaga olyan, hogy optikai csalódást okoz
 10. a cső el van dugva
 11. a csőben egy bizonyos pontra figyelnek (egér?), nem pedig egymásra
 12. a csőnek nemcsak a két egymással szembeni végén van lyuk, és azokon néznek be, aminek következtében nem láthatják egymást
 13. a sötétség miatt
 14. az esetleges nagy fény miatt
 15. világosságból hirtelen sötétbe néznek
 16. sötétből hirtelen fénybe néznek
 17. szemük be volt kötve (el volt takarva)
 18. nem ugyanabba a csőbe néztek be
 19. a cső mozgásban volt
 20. nem ugyanabban a pillanatban nézett be a két macska
 21. a csőbenzés pillanatában épp megütötte a fejét és csillagokat látott
 22. a cső végén nagyító található és ennek következtében nem tudja kivenni az alakját
 23. a cső végén kicsinyítő lencse volt és ennek következtében nem tudta kivenni az alakját
 24. a kicsi macskák szeme még nincs nyilván.
- Gratulálunk! A díj: 500 lej.
Ezenkívül Sándor Antal 14, Csiki Ludovic pedig 12 megoldást talált, általában a fentieket. Köszönjük!

1. Januári fejtörőnk:

21	28	35
24	45	
6	8	10

Milyen szám kerül az üres négyzetbe?

2. Keress olyan kétjegyű számokat, amelyeknek szorzata egyenlő azon számok szorzatával, amelyeket az előbbiekből kapunk, számjegyeik felcserélésével!

Dénes Margit

Beküldési határidő február 10.

Szerkesztők: Haáz Sándor, Szabó Klára, Nagy Eszter
Fejlesztő, grafika: Bodó Levente

Szerkesztőség: Városi Könyvtár, Republicii 24, RO 4154 Vlahita
Készült az Infopress-nél

Ez nem ár, haár a lap előállításához az Alapítványra vár.

25 lej

Új idők — régi arcok

Fábíán Irma egyik legendás személyisége volt a helység művelődési életének a '70-es években. Mint tanítónő került 1960-ban Bányára. A kulturmunka, a művelődési élet fellendítése valóságos hobbi, mániája volt.

— 1972-1976 között voltam kultúrígazgató. Csodálkozott a nép, hogy el mertem vállalni nő létemre, ugyanakkor nagyon mellém álltak. A megyei kultúrosztályról Becze Tóni bácsi — Isten nyugtassa —, a Vasúzemtől pedig Ruzs Sándor igazgató.

A moziateremben és a fenti épületben bérletes színelőadásokat rendeztünk. A vásárhelyi, sepsiszentgyörgyi, váradai, brassói dalszínház mindig vendégünk volt. Soha nem felejttem el, mikor Kőszegi Margit néni (vásárhelyi színésznő) egy WC-t kereső társára így szólt: „Orvendj, hogy melegben öltözhetsz! WC? Ki gyerekek, a fa alá!”

Ez a Burus Éva óvodájában történt, azt kértük el mindig öltözőnek. A mozi terem tisztaságával volt sok bajom. Az a sok tömeg! És kívül körbetojták a termet! Egyszer megcseréltem a vetítést, szóltam: „A 16. sorban amíg nem takarítják fel a szemetet, nem folytatja Bajcsai bácsi a filmet!” Meg is büntették 25 lejre az illetőt. Csak így lehetett rendet tartani. Hogy díszítem a termet, behúztam a székeket zöld anyaggal. Innen vittem ki kárpitot a Lemn-Metaltól. Emlékszem, 70.000 lej körül volt. Falburkolat is készült. A felső épülettel sok problémám volt. Hol itt folyt be a víz, hol ott. De azért minden héten bál volt a teremben. Rebekáké zenéltek akkoriban. Megtiltottam az italfogyasztást é képzelje: megértették! Ivás nem volt a teremben. Igaz, végig ott voltam, járt a szemem. Minden bál után utolsónak mentem haza. Én zártam, szerettem tudni, hogy minden rendben van. Kozán Anti, Simó István volt nagy segítségemre a rendfenntartásban és még egy néhány ügyes nagyfalusi. Sajnos, a nevükre már nem emlékszem. Egyszer volt csak kellemetlenségem: kiraktam egy duhajkodó, ittas embert a bálból. Nagyon csúnyát mondott nekem, ezért három hónapig eltöltöttem: Oda a lábát be ne tege! Mérgében letörte az autóm visszapillantóját.

— *Ki volt?*

Nem tudom a nevét. Egy sofőrember volt, úgy emlékszem. De Ciurkeleát is elkergettem. Mindegyre jött „rendet teremteni” és a színpalak mögött ittak. Ki nem állhattam az ivászatot.

Híres színiárszócsoportunk volt akkoriban. Csizmarek darabjával (Érdekszerelem) Fogarásra is elkerültünk. A Sütő-darabban (Vidám sirató egy bolyongó porszemért) még én is játszottam. Takarítónő: Mag Pityu, Filip Manyó, Blanár Laci bácsi (aki mindig nyert), György Margit óvónő (nagyon tehetséges volt), Bagoly apuka és még sokan jártak próbákra. Pál Katica volt a rendező (Vásárhelyen járt rendezőtanfolyamra). De a legszivesebben a kórust szerveztem. 80 tagú kórusunk volt akkoriban! Hetente kétszer vittem ki Udvarhelyről Lakatos Imre bácsit próbákra, hol az én kocsimmal, hol Ruzs Sándor adott autót. Ez másfél évig ment így. Nagyon fásztó volt. Aztán odahelyezték Bubit (Herzeg Mihály zenetanárt) először Lővéte (ezalatt Kontúr Mária dolgozott a kórossal) és miután Bubi felkerült a bányára, átvette a kórusvezetést.

Minden évben elvittem a kórust Ditróba, Csíkba. Minden fesztiválon ott voltunk! Ruzs nagyon komolyan vette. 40 kórustag járt az üzemből. Néha megkérdezett: Hiányzott-e valaki a próbákról? És képes volt elővenni a hiányzót és kérdőre vonni. Eljött Ditróba is a kórusversenyre!

— *Tagok?*

A férfiak közül nem felejttem el soha Tamás Péter bácsit, Berkiéket, Ács Jani, Papp Feri, Bodó Gáspár, Sáska Laci (Kiss Laci, meghalt), Dániel Áronék. A férjem is tag volt.

— *Legkedvesebb élménye?*

Egy ditrói kórusangverseny alkalmával Szárhegyen elromlott a busz. A kórus zokszó nélkül átgyalogolt a -10 fokos hidegben Ditróba. A hideg kultúrházban beénekeltek, s annak rendje-módja szerint leszereltünk. Hát, hazafelé a tetőn... Hol is? Azt hiszem, a Tolvajoson van az a menedékház... Szóval ott megint elromlott a busz, de javíthatatlanul. És rajta volt egy csomó szék (másképp nem volt ülőhely). És a székek a kultúrház székei voltak. Jól van, a buszt otthagytam, de a székeket nem hagyhatom ott.

— *„Gyerekek, most mit tudjak csinálni?” (Nagyon hallgattak rám.)* Figyeljete ide! Megfogtok egy-egy széket és indulunk gyalog! Így értünk a fagyos holdvilágban Kalibáskőig a székekkel. Ott volt egy telefon, szóltam az IRTA-nak (a kórus topogott, énekelgetett, nagyokat kacagott székekkel a hátán) egy óra múlva ott volt a busz.

— *És mi volt a legkellemetlenebb?*

Egy tv-felvétel a kórossal. Csikszerezdába Csáky Zoltán jött a magyar adástól. A kórus nem volt felkészülve. Kétszer, háromszor is nekikezdtek. Nem sikerült a felvétel. Akkor nagyon szégyelltem magam. Csákyék előtt is, és Becze Tóni bácsi előtt is, aki a mi kórusunkat, mint egyik legjobbat felvételre ajánlotta.

De erről nem szeretek beszélni. Inkább elmondom azt, hogy egy csiki kórustalálkozón (március volt) a koncert után volt egy nagy búcsúvacsora. Két busszal szállítottak akkor. Éjfél után már jó börben volt a kórus, mikor szóltam: „Fiúk indulás!” Meg is telt az egyik busz, visszamentem, hogy szóljak mindenkinek. Megtelt a másik busz is, de közben az előbbi megürült. Visszaléptek még egy-két kocintásra. Hamar meggyőzőm őket, hogy indulni kéne, akkor meg a másik ürült meg.

Végre elindultunk. Hazafelé a Cseretetőre érve látjuk, hogy nagy tűz van a faluban. „Berki! Olyan, mintha a ti szomszédotokban égne! — kiállt valaki. Hát, Berki Sanyi sehol. „Hol van? Ott maradt valahol...”

— *„Ács Jani, nem felétek ég valami?”* Hát ő sincs sehol. Mihály Feri? Hiányzik. Hamar számolunk, kiszól, hogy kilenc ember maradt le Csíkban. A kabátjuk bezzeg ott lógott a buszban. A tűznél megálltunk (szörnyű volt), a férfiak segítettek menteni, én meg azon gondolkodtam, mit csinálhatnak ezek kabát nélkül Csíkban, ebben a márciusi hidegben?

Másnap, vasárnap délután szotyogtak haza egy szál ingben, ki busszal, ki alkalmival. Két héig hallottam hátmögül: „Többet egyszer sem megyünk kórusra...” De aztán nem bírták tovább — csak eljöttek.

— *Kapcsolatai vannak még Szentgyörgyházán?*

Igen, volt kollégáimmal gyakran találkozom, beszélgetünk: Pál Katicával, Orbán Iliével, Kiss Terézével, Bende Bertuskával, Magyar Annuskával, Both Etával, az összes kollégánommal, volt tanítványokkal.

— *Végül is: Miért akartak elfőnni Szentgyörgyházáról?*

Nem voltunk tősgyökeresek. Nem, nem éreztették ezt velünk, sőt, nagyon sok szép emlék fűz mindon házhoz, kőhöz, amibe belebotlottam az utcán. Fiatalságom, gyermekem születése, minden odakötött. Aztán nőtt a gyermek, Udvarhelyen akartunk iskoláztatni, a Bányán nem akartunk örökölést. Így Sepsiszentgyörgy és Udvarhely közül az utóbbit választottuk. Hívtak az itteni Művelődési Házhoz. Most is ott dolgozom. Szerettem. De azt a tizenhat évet — 1960 augusztusától, 1976 márciusáig soha el nem felejttem.

Kérdeztett: Haáz Sándor

Fábíán Irma (Bodó Levente rajza)